

ילקוט הכזבים של ההסתה נגד הקיבוצים

עודד ליפשיץ 16.09.2021 20:00

ב-28.7 פורסם בעמודים אלה מאמר של ד"ר בני נוריאלי, מרצים במכללת עמק יזרעאל, תחת הכותרת: "מה משותף לקיבוצים ולמתנחלים? ביזה ברשות המדינה ובעידודה". הטיעון העיקרי שלהם היה ש"ישראל היא מדינה קטנה, והקרקה היא המשאב העיקרי שלה. בפועל, המדינה העבירה את רוב המרחב שבשליטתה לשתי קבוצות מיעוט חסרות סמכות חוקית: הקיבוצים והמתנחלים. שתיהן מנהלות מרחב שגרים בו בעיקר פלסטינים ויוצאי ארצות ערב והאיסלאם. שתיהן נוקטות שיטה די עתיקה, המשלבת גזענות ודחיקה מהמרחב של קבוצות 'אחרות' (...) הקיבוצים... פולשים לקרקעות חקלאיות בבנייה תעשייתית ופרטית ודוחקים את האוכלוסיות ה'לא רצויות' החוצה" (...) עד למלחמה (ב-1948, ע.ל.) היו רק 6% מהקרקע בידי התנועה הציונית. לאחר המלחמה — 93%. אולם בתוך זמן קצר הועברו כ-86% מקרקעות הלאום למועצות האזוריות שנשלטות בידי קיבוצים ומושבים שיתופיים".

במאמר זה אתייחס רק לקיבוצים, ולא למתנחלים. המאמר של זובידה ונוריאלי הוא חלק מקמפיין לדמוניזציה של הקיבוצים. מדובר בקמפיין אובססיבי, שקרי, מסית ורווי שנאת חינום, שחברי הקשת הדמוקרטית המזרחית ועסקני קיפוח מזרחים נוספים מנהלים זה שנים רבות. רוב חברי הקיבוצים הם ציבור ערכי, חרוץ ושומר חוק שמתגורר בספר ובפריפריה. עסקני הקיפוח מציגים אותם, בהכללה ובלי שום הוכחות עובדתיות, כחבורת אשכנזים גזענים, שודדי קרקעות ורודפי מזרחים, אף שבניגוד לתדמיתם האשכנזית למהדרין של הקיבוצים, בין רבע לשליש מחבריהם הם מזרחים.

זובידה ונוריאלי משתמשים במונחים הפסוודו-מדעיים "דחיקה" ו"מיסיון", במקום להשתמש במונחי היום-יום, "גירוש ושטיפת מוח". הם כנראה מנסים ליצור רושם שמאמרם בנוי על תשתית מדעית. מונחים אלה הם חלק מהטרמינולוגיה המתנשאת והמכפישה שמשמשת כותבים מסוגם, כשהם מתייחסים לחברי קיבוצים ואשכנזים אחרים, הכוללת תארים כמו "דומיננטיים", "פריווילגים", "הגמונים" ו"ניאו-מפא"ניקים".

להלן העובדות המהימנות: יש בישראל 54 מועצות אזוריות, שכוללות 283 קיבוצים, ו-22 מושבים שיתופיים. הכותבים העלימו מהקוראים את העובדה שהן כוללות גם כ-400 מושבים, שרובם מושבי עולים של יוצאי ארצות ערב והאיסלאם, והרבה יישובים של ערבים, בדואים, דרוזים וצ'רקסים. בחלק קטן מהמועצות האזוריות יש יישובים מסוג אחד, אבל רובן מעורבות. דוגמאות: במועצה האזורית "מנשה" שבאזור המרכז יש 24 קיבוצים, מושבים ויישובים ערביים. באצבע הגליל שתי מועצות אזוריות: "הגליל העליון" ובה רק קיבוצים, ו"מבואות חרמון", שבה רק מושבים. במועצה האזורית "בוסתן אל מארג" שבצפון יש תשעה יישובים ערביים, וב"אלקסום" שבדרום 39 יישובים בדואיים. ב"אלונה" שבמרכז יש רק שלושה יישובים של תנועת הליכוד.

מזרחים רבים מכהנים בתפקידים מרכזיים במרחב הכפרי-אזורי. לפני כשנתיים עמית יפרח ממושב ערוגות נבחר למזכ"ל "תנועת המושבים", ולאחרונה גם ליו"ר "התאחדות חקלאי ישראל", שבה חברים

כל המושבים, הקיבוצים, וחברי "התאחדות האיכרים בישראל". שי חג'ג' ממושב גילת של עולי תוניס, מרוקו, לוב ותימן, נבחר ב-2012 לראש המועצה האזורית "מרחבים". ב-2019 חג'ג', חבר במזכירות הליכוד ובהנהלת הליכוד העולמי, נבחר גם ליו"ר "מרכז המועצות האזוריות בישראל".

עובדות אלה מפריכות כליל את הטענה העיקרית של זובידה ונוריאלי — שהקיבוצים "שולטים" במועצות האזוריות ו"דוחקים" מזרחים — ועמו קורס כל המאמר שלהם. אם זובידה ונוריאלי הכירו את העובדות האלה, הם רימו ביודעין את הקוראים. אם לא הכירו אותן, הרי שלא ביצעו תחקיר אלמנטרי. אז מדוע כתבו על נושא שבו חשפו את מלוא בורותם המביכה?

נמשיך: לטענתם, המדינה העבירה ל"שליטת" המועצות האזוריות "86% מקרקעות הלאום". אבל כאשר שטח כלול בתחום המוניציפלי של מועצה אזורית, זה לא אומר שהיא "שולטת" בו. שטח המדינה בתוך "הקו הירוק" הוא כ-20 מיליון דונם. 7.66 מיליון דונם, כ-38% משטח המדינה, הם שטחי אימונים בשליטת צה"ל. כ-6 מיליון דונם, כ-30% משטח המדינה, הם בשליטת "רשות שמורות הטבע והגנים הלאומיים", וכ-900 אלף דונם, כ-4.5% מהשטח, הם יערות בשליטת הקרן הקיימת והמדינה. ה"שולטים" הנ"ל אינם שואלים את המועצות האזוריות מה לעשות בשטחים. גם אין בהם אוכלוסיית קבע, מזרחית או אחרת, ואי אפשר "לדחוק" מה שאין.

המועצה האזורית הגדולה ביותר בישראל היא "רמת נגב", עם 4.3 מיליון דונם, כ-22% משטחי המדינה, וכ-8,000 תושבים בלבד, חלק מהם חיים בקיבוצים, שכמובן אינם "שולטים" בשטחי האימונים ובשטחי השמורות העצומים שבתחומי המועצה האזורית.

יוצא שהקיבוצים שולטים חלקית רק בקרקע החקלאית שבבעלות המדינה, שרשות מקרקעי ישראל, מחכירה להם כדין. כל המושבים והקיבוצים חוכרים ביחד, לטווח ארוך, כ-2.8 מיליון דונם. יחידת הקרקע הקבועה לכל בית אב נקראת "נחלה" ושטחה שווה במושבים ובקיבוצים. מספר הנחלות במגזר הקיבוצי, שיש בו רוב אשכנזי, ובמגזר המושבי, שיש בו רוב מזרחי, כמעט שווה. שני המגזרים חוכרים יחד עוד כ-1.2 מיליון דונם בחכירה זמנית (תלת-שנתית ומתחדשת), בסך הכל הם חוכרים יחד כארבעה מיליון דונם, וכל מגזר חוכר כמחצית השטח. יוצא שהקיבוצים חוכרים רק כשני מיליון דונם, שהם כ-10% משטח המדינה, ואינם "שולטים" ב-86% מקרקעות הלאום. יחי ההבדל הקטן.

זובידה ונוריאלי טוענים שהקרקע היא "המשאב הכלכלי העיקרי" מפני שהם תקועים עמוק בעבר הרחוק שבו תפוזי "ג'אפא" היו מוצר היצוא המוביל של ארץ ישראל המנדטורית. היום המשאב הכלכלי העיקרי הוא חברות ההיי-טק, ורווחי המיליארדים מכמה "אקזיטים" עולים לאין ערוך על הרווחים מכל עיסקות הקרקע שהקיבוצים עשו ויעשו. בדירוג המשאבים בישראל, הבנקים, חברות הביטוח וחברות הבניין והתשתיות הגדולות ניצבים מתחת להיי-טק — והרבה מעל לקרקעות הקיבוצים.

מדהים שזובידה ונוריאלי מטיחים בקיבוצים האשמות מכלילות וקשות בשלל עוולות ופשעים, בלי להציג שום ראיות עובדתיות להוכחת טיעוניהם. הם לא נקבו אפילו באחד משמות הקיבוצים ש"פלוש לקרקעות חקלאיות בבנייה תעשייתית ופרטית", לא כתבו מתי, היכן ולכמה קרקעות הם פלושו, כמה מבנים תעשייתיים ופרטיים הם בנו בקרקעות שאליהן פלושו כביכול, ואילו חוקים הם הפרו.

הם גם לא פירטו מי הם אלה ש"באמצעות" חברת נוער' מביאים צעירים לקיבוצים ועושים להם המרה פוליטית", וגם לא כיצד, מתי והיכן בוצעה "המרה" כזאת. זה מקומם שלמפעל חינכי אדיר שבו הקיבוצים חינכו, הכשירו וקידמו רבבות נערים, מניצולי שואה ועד לבני שכונות מצוקה, הכותבים נתנו

טר"ש במקום צל"ש. הסיבה שהם לא מציגים עובדות ונתונים היא שאין כאלה, מפני שכל האישומים וההכפשות הם בדיות מוחלטות, "פייק ניוז" של זובידה ונוריאלי. אדרבה, שיוכחו שהם אמת. זה לא קרה ולא יקרה גם הפעם.

הדובדנים הכי רקובים שעל הקצפת המצחינה הזאת הם אישומי השקר המרושעים, שלפיהם הקיבוצים שילבו "גזענות ודחיקה מהמרחב של קבוצות 'אחרות'", והדפוס המאפיין שלהם "הוא דחיקה ומיסיון, שהן שתי צורות ביזה דומיננטיות". ראוי שהכותבים ינקבו בשמות אלה ש"נדחקו מהמרחב" ובשמות הקיבוצים הבוזזים, ויתארו את מעשי הביזה, וגם יבהירו למה התכוונו כשהגדירו את הקיבוצים כ"קבוצת מיעוט בלי סמכות חוקית" — בלי להסביר לקוראים לאיזו סמכות חוקית הם מתכוונים.

אז מה היה לנו כאן, מעל דפי "הארץ"? המון האשמות שווא בגזענות, ביזה, דחיקה, פלישה והמרה, בלי סמכות. עוד פרסום, אחד מני רבים, של עסקני קיפוח מזרחים, בז'אנר השמצת הקיבוצים, שכולו דיבה ולשון הרע. הכל מותר להם ב"הארץ", גם לרמוס — שוב ושוב ובניגוד לכללי עיתונות בסיסיים — את כבודם של כל הקיבוצים וכל חברי הקיבוצים, וגם לפגוע קשות בשמם הטוב. האם העיתון היה מעז לפרסם את מאמר ההכפשה הזה כשבכל מקום שבו זובידה ונוריאלי כתבו "קיבוצים" היה נכתב "מזרחים"?

הכותב הוא ממייסדי קיבוץ ניר עוז ועיתונאי בדימוס